

REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIKA KOSOVO - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
USTAVNI SUD
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 29 aprila 2024. godine
Br. ref.: RK 2422/24

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI146/22

Podnosilac

Ruzhdi Sefa

Ocena ustavnosti rešenja Apelacionog suda [PN. br. 808/22]
od 5. avgusta 2022. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija
Nexhmi Rexhepi, sudija
Enver Peci, sudija i
Jeton Bytyqi, sudija

Podnosioci zahteva

1. Zahtev je podneo Ruzhdi Syla (u daljem tekstu: podnosilac zahteva) kojeg zastupa Ilir Rogova, advokat iz Đakovice.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava ustavnost rešenja Apelacionog suda [PN. br. 808/22] od 5. avgusta 2022. godine u vezi sa rešenjem Osnovnog suda – Odeljenja za teška krivična dela [PKR. br. 53/2022] (u daljem tekstu: Osnovni sud) od 8. jula 2022. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti rešenja Apelacionog suda [PN. br. 808/22] od 5. avgusta 2022. godine, kojim je, po navodima podnosioca zahteva došlo do povrede njegovih osnovnih prava koja su zagantovana članovima 16 [Premoć Ustava], 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], 36 [Pravo na privatnost] i 116 [Pravni efekat odluka] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav).
4. Podnosilac zahteva je tražio da se uvede i privremena mera, jer može da „pretrpi nepopravljivu štetu“, kao i da se njegov identitet ne obelodani, jer su „odluke Ustavnog suda dostupne javnosti i mogu da nanesu štetu ugledu“.

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113 (1) i (7) [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članovima 22. (Procesuiranje podnesaka) i 47. (Individualni zahtevi) Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 25 (Podnosenje zahteva i odgovora) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).
6. Dana 7. jula 2023. godine, Poslovnik o radu Ustavnog suda Republike Kosovo br. 01/2023 je objavljen u Službenom listu Republike Kosovo i stupio na snagu 15 dana nakon njegovog objavljivanja. Shodno tome, prilikom razmatranja zahteva, Ustavni sud se poziva na odredbe gore navedenog Poslovnika. S tim u vezi, shodno pravilu 78. (Prelazne odredbe) Poslovnika o radu br. 01/2023, izuzetno će pojedine odredbe Poslovnika o radu br. 01/2018, nastaviti da se primenjuju na predmete koji su registrovani u Sudu pre njegovog stavljanja van snage, samo ukoliko su i u meri u kojoj su povoljnije za strane.

Postupak pred Ustavnim sudom

7. Dana 26. septembra 2022. godine, podnosilac zahteva je preko pošte podneo zahtev pred Ustavnim sudom Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
8. Dana 5. oktobra 2022. godine, podnosilac zahteva je obavešten o registraciji zahteva i jedna kopija je poslata i Apelacionom Sudu.
9. Dana 10. oktobra 2022. godine, predsednica Suda je odlukom GJR. br. KI146/22 imenovala sudiju Bajrama Ljatifija za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, KSH. br. KI146/22, sastavljeno od sudija: Selvete Gërzhaliu-Krasniqi (predsedavajuća), Radomir Laban i Remzije Istrefi-Peci (članovi).
10. Dana 16. decembra 2022. godine, sudija Enver Peci je položio zakletvu pred Predsednicom Republike Kosovo, kojom prilikom je i počeo njegov mandat na Sudu.
11. Dana 27. februara 2023. godine, Sud je zatražio od Osnovnog suda u Đakovici da podnese kompletan spis predmeta.

12. Dana 6. marta 2023. godine, Osnovni sud u Đakovici je podneo kompletan spis predmeta.
13. Dana 31. januara 2024. godine, Veće za razmatranje je ocenilo da zahtev treba dodatno da se razmatra i da će se ponovo razmotriti na jednoj od narednih sednica.
14. Dana 11. marta 2024. godine, sudija Jeton Bytyqi je položio zakletvu pred predsednicom Republike Kosova, kojom prilikom je započeo njegov mandaat.
15. Dana 20. marta 2024. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno je predložilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

16. Iz spisa predmeta proizilazi da je Kosovska policija 7.12.2021. godine podnela krivičnu prijavu protiv podnosioca zahteva i ostalih. Osnovno tužilaštvo u Đakovici (u daljem tekstu: Osnovno tužilaštvo) je 14.12.2021. godine donelo rešenje o pokretanju istrage. Osnovni sud u Đakovici (u daljem tekstu: Osnovni sud) je dana 16.12.2021.godine, putem Naredbe za prikrivene mere PPr.KR. br. 215/2021, naložio snimanje dolaznih i odlaznih telefonskih poziva, kao i sms, tekstualnih poruka i drugih elektronskih poruka sa brojeva telefona koje koristi podnosilac zahteva kompanije „Vala“ za period od 01.07.2021. godine do 31.07.2021. godine. U međuvremenu, nakon što je Osnovno tužilaštvo pribavilo Naredbu PPr.Kr. br. 215/2021 od Osnovnog suda, prvi se obratio rukovodstvu preduzeća „Vala“ kojem je naložio vađenje ulaza i izlaza i mapiranje broj telefona zahteva podnosioca zahteva. Takođe, Osnovno tužilaštvo se putem Naredbe za prikrivene mere PP.I. br. 261/2021 od 28.12.2022.godine obratilo telefonskoj kompaniji „Ipko“ kojom je naložilo vađenje ulaza i izlaza i mapiranje telefona koji je u upotrebi od strane trećeg lica, ali koji je takođe inkriminisao podnosioca zahteva. Sa ovim dokazima, Osnovno tužilaštvo je 01.04.2022.godine podiglo optužnicu PP.I. br. 261/2021 dana 31.03.2022. godine pred Osnovnim sudom a protiv podnosioca zahteva, zbog krivičnog dela primanje mita iz čl. 421. stav 1. Krivičnog zakonika Republike Kosovo (u daljem tekstu: KZRK), kao i protiv trećeg lica Sh.N., zbog krivičnog dela davanje mita iz člana 422. stav 1. KZRK-a.
17. Nakon dobijanja optužnice, predsednik pretresnog veća Osnovnog suda u predmetu [PKR.br.53/2022] održao je prvo ročište dana 05.05.2022. godine, na kojem okrivljeni nisu priznali krivicu za krivična dela za koja su optuženi, kojom prilikom je Osnovni sud je doneo rešenje kojim je odlučio da se drugo ročište u ovom krivičnom predmetu ne održi, ali je uputio optužene i njihove braniocce da u roku od trideset (30) dana od dana prvog ročišta mogu da iznesu prigovore na dokaze navedene u optužnici, da podnesu zahtev za odbacivanje optužnice ako je to zakonom zabranjeno i da podnesu zahtev za odbacivanje optužnice zbog neopisivanja krivičnog dela. Takođe je obavezao državnog tužioca da u roku od sedam (7) dana, nakon prijema zahteva za odbacivanje optužnice i protivljenja dokazima koje su izveli optuženi ili njihovi branioci, da podnese pismeni odgovor na primljene zahteve, u suprotnom će se smatrati da se odrekao prava na davanje odgovora povodom zahteva za odbacivanje optužnice kao i prigovora na dokaze.
18. Dana 2. juna 2022. godine, Podnosilac zahteva je pred Osnovnim sudom zatražio izuzimanje dokaza iz razloga što tužilac nije na zakonit način pribavio dokaze, navodeći da nezakonitost proizilazi iz naredbe o prikrivenim merama PP.I. br. 261/21 od 28.12.2022. godine od Osnovnog tužilaštva, a takođe na osnovu zahteva PP/I. br. 261/21 upućenom iz Osnovnog tužilaštva, iz kojeg je i proizašla naredba za tajne tehničke mere PPr.Kr. br. 215/21 od 16.12.2021. godine, prema kojem je retroaktivno od 01.07.2021. do 31.07.2021. godine naloženo snimanje dolaznih i odlaznih telefonskih poziva, sms-a, tekstualnih ili drugih elektronskih poruka.

19. Dana 8. jula 2022. godine, Osnovni sud je u rešenju [PKR. br. 53/2022] odlučio: **I. ODBIJA se** kao neosnovan zahtev koji je podnet od stran branioca okrivljenog Sh.N., advokata I.I., za odbacivanje optužnice i osporavanje dokaza, od 26.05.2022. godine, u krivičnom predmetu protiv okrivljenog Sh.N., a zbog krivičnog dela davanje mita iz člana 422 stav 1 KZRK-a, optužen na osnovu optužnice Osnovnog tužilaštva u Đakovici – Odeljenje za teška krivična dela, PP/I. br. 261/2021 od 31.03.2022. godine. **II. ODBIJA se** kao neosnovano protivljenje dokazima, podneto od strane podnosioca zahteva dana 02.06.2022. godine, u krivičnom predmetu protiv podnosioca zahteva, zbog krivičnog dela davanje mita iz člana 421 stav 1 KZRK-a, optužen na osnovu optužnice Osnovnog tužilaštva u Đakovici – Odeljenje za teška krivična dela, PP/I. br. 261/2021 od 31.03.2022. godine.
20. Osnovni sud je naglasio da je odbio prigovore na dokaze i zahtev za odbacivanje gore opisane optužnice kao neosnovane, ocenivši da nema dokaza koji bi mogli biti neprihvatljivi ili koji su pribavljeni suprotno zakonskim odredbama ZKPRK, odnosno ne sadrže nijedan pravni osnov za koji se može isključiti kao dokaz kao što se zahteva članom 249 stav 1 podstav 1.1, 1.2 i 1.3 ZKPRK. Tvrdnje podnosioca zahteva ne sadrže nijedan pravni osnov zbog kojeg se može odbaciti optužnica kako je to zatraženo u članu 250 stav 1 tač. 1.1, 1.2, 1.3 i 1.4 ZKPRK-a.
21. Podnosilac zahteva je pred Apelacionim sudom podneo žalbu na osnovu članova 97, 98, 408 i 415 ZKPRK tvrdeći da je prvostepeni sud odbacivanjem prigovora na dokaze koje je podnosilac zahteva izneo povredio pravo na privatnost, kao i pravo na pravično suđenje, a ta prava su zagantovana Ustavom, pored ovih, proceduralna prava podnosioca zahteva koja su opisana u ZKPRK su povređena i to izvođenje dokaza u suprotnosti sa odredbama koje se odnose na tajne i tehničke mere nadzora i istrage.
22. Dana 5. avgusta 2022. godine, Apelacioni sud je u rešenju [PN. br. 808/22] odbio kao neosnovane žalbe podnosioca zahteva i drugog optuženog Sh. N., i potvrdio je Rešenje Osnovnog suda [PKR. br. 53/2022] od 08.07.2022. godine.
23. Apelacioni sud je potvrdio zaključke prvostepenog suda i obrazložio je da: **(i)** prema proceni Apelacionog suda, žalbeni navodi nisu osnovani, jer je prvostepeni sud pobijanom odlukom o odbacivanju optužnice vodio računa o zahtevima iz prigovora da oceni i na pravičan način je dao dovoljno razloga da optužnica koja je podignuta od strane Osnovnog tužilaštva u Đakovici, ima dovoljno dokaza koji potkrepljuju osnovanu sumnju da su podnosilac zahteva i drugi optuženi izvršili krivična dela za koja su optuženi, dok sada nema ubedljivih argumenata i sami ne sadrže bilo koji od pravnih osnova zbog kojih se može odbaciti optužnica, kako to zahtevaju odredbe člana 250 stav 1 tač. 1.1, 1.2, 1.3 i 1.4 ZKPRK-a; **(ii)** prema proceni Apelacionog suda u pobijanom rešenju, prvostepeni sud je opširno izneo razloge u vezi sa osnovanom sumnjom, o pobijanim dokazima i pravilno je potvrdio da postoji dovoljno prihvatljivih dokaza, oslanjajući se na dokaze koji su se nalazili u spisima predmeta da iz radnji opisanih u optužnici sada postoje bitni elementi krivičnog dela za koje se podnosilac zahteva i drugi optuženi terete i da postoji dovoljno dokaza koji dokazuju osnovanu sumnju da su počinjena krivična dela za koja se terete podnosilac zahteva i drugi optuženi; **(iii)** tvrdnje podnosioca zahteva da je izvođenje dokaza suprotno odredbama koje se odnose na tajne i tehničke mere nadzora i istrage su neosnovane tvrdnje **(iv)** u vezi sa ovim tvrdnjama, prvostepeni sud je u obrazloženju rešenja naveo razloge sa kojima se saglasan i ovaj sud; **(v)** da li će krivica podnosioca zahteva biti dokazana ostaje da se ispita u narednim fazama krivičnog postupka i glavnog ispitivanja predmeta, te da u ovoj fazi krivičnog postupka krivicu ne mogu pretpostaviti ni sud ni stranke; **(vi)** prvostepeni sud je pravilno postupio kada je odbio zahtev odbrane podnosioca zahteva za odbacivanje optužnice, kao neosnovan na osnovu člana 249. stav 3. ZKPRK, jer

nijedna od okolnosti predviđenih članom 250. stav 1. tač. 1.1, 1.2, 1.3 i 1.4 ZKPK-a nije predstavljena.

Navodi podnosioca zahteva

24. Podnosilac zahteva tvrdi da su mu povređena osnovna prava koja su zagarantovana članovima 16. [Premoć Ustava], 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], 36. [Pravo na privatnost] i 116. [Pravni efekat odluka] Ustava.
25. Podnosilac zahteva tvrdi da: „U istražnoj fazi, Osnovno tužilaštvo u Đakovici je naložilo tajnu i tehničku meru nadzora – snimanje dolaznih i odlaznih telefonskih poziva, SMS, tekstualnih ili drugih telefonskih poruka u Telefonskoj kompaniji „IPKO Telecommunications LLC“; kao i, sa druge strane, - podnelo je Zahtev za izdavanje naredbe za tajnu tehničku meru pred sudijom za prethodni postupak u Osnovnom sudu u Đakovici; oba ova zahteva protiv podnosioca zahteva. Sudija za prethodni postupak je, putem Naloga za tajne tehničke mere Ppr.Kr. br. 215/2021, dana 16.12.2021. godine, retroaktivno ovlastio vađenje zapisa iz kompanije „VALA“ i to: „SMS; registracija dolazno odlaznih telefonskih poziva; tekstualne poruke; kao i druge telefonske poruke“ za vremenski period od 01.07.2021. Podnosilac zahteva je, u procesno-kaznenoj fazi osporavanja zakonitosti dokaza, tražio izuzimanje svih dokaza koji su proizašli iz ovog snimka, iz tajnih tehničkih mera, jer su isti doneti u suprotnosti ne samo sa Zakonikom o Krivičnom postupku, već i sa Ustavom Republike Kosovo“.
26. S tim u vezi, podnosilac zahteva tvrdi da: „Celokupno obrazloženje ovog prigovora, izneto uz podnesak od 02.06.2022. godine, podržano je, pored odredbi ZKPRK, i u presudi Ustavnog suda Kosova AGJ 1932/22, od 05.01.2022. godine, u predmetu KI 113/21 sa podnositeljkom Bukurije Haxhimurati. Pre svega, naše tvrdnje su bile da je zabrani izvođenje dokaza retroaktivno za pet (5) meseci, jer se nalozi za mere prikrivenog i tehničkog nadzora sprovode ex post, 60 ili 90 dana od dana izdavanja. U ovom slučaju, sud je naložio da se objave registri i beleške i drugi podaci koji se odnose na unazad pet (5) meseci, što predstavlja kršenje ZKPRK, kao i kršenje prakse Ustavnog suda, poznato kao KI 113/21 Bukurije Haxhimurati“.
27. Podnosilac zahteva tvrdi da Osnovni sud i Apelacioni sud nisu uzeli u obzir tvrdnje: (1) efekat ex post primena prikrivenih i tehničkih mera nadzora; (2) Sudsku praksu Ustavnog suda, sa posebnim naglaskom na: „KI 113/21 Bukurije Haxhimurati“; (3) Hijerarhiju Ustava u odnosu na Zakon o elektronskoj komunikaciji; (4) Zabrana izvođenja dokaza retroaktivno, odnosno merama prikrivenog i tehničkog nadzora.
28. Što se tiče obaveze Osnovnog suda i Apelacionog suda da donose obrazložene odluke, podnosilac zahteva tvrdi da: „Podnosilac zahteva ocenjuje da su obe sudske odluke donele arbitražne odluke. Arbitrarnost njihovih odluka se sastoji u tome što se ni Osnovni sud u Đakovici i Apelacioni sud Kosova nisu bavili osnovnim zahtevima predmeta, - sa posebnim naglaskom, Apelacioni sud nije posvetio ni jedan jedini red tvrdnjama podnosioca zahteva i stoga obe odluke ne prelaze osnovni standard koji je utvrdio Ustavni sud Kosova u vezi sa obrazloženjem Odluke. Podnosilac zahteva podržava svoje ustavno pravo na pravično suđenje, u vezi sa obrazloženjem odluke, na bogatoj praksi Ustavnog suda Kosova: (1) KI 72/12 Veton Berisha, et al.; (2) KI 135/14 IKK Classic; (3) KI 22/16 Naser Husaj; (4) KI 24/17 Bedri Salihu; (5) KI 123/19 SUVA Rechtsabteilung, kao i na nekim drugim odlukama, iste prirode“.
29. Što se tiče uvođenja privremene mere, podnosilac zahteva navodi da: „Podnosilac zahteva od Ustavnog suda traži da izrekne privremenu meru, jer će u nedostatku ove privremene mere isti pretrpeti nenadoknadivu štetu. Ova šteta nastaje

zahvaljujućimogućnosti Tužilaštva da koristi evidenciju (komunikaciju) retroaktivno kako bi ga suočila sa drugim dokazima; a takođe, ovi dokazi, koji se trenutno smatraju prihvatljivim prema suprotnim stranama, mogu poslužiti kao dokaz u prilog osuđujućoj presudi“.

30. U vezi sa uvođenjem privremene mere, podnosilac zahteva traži od Suda da: „(1) DA USVOJI privremenu meru, počev od dana izricanja iste pa sve do rešenja zahteva u meritumu; (2) DA ODMAH ZAUSTAVI održavanje sudskog ročišta od strane Osnovnog suda u Đakovici, registrovano prema broju PKR. br.53/2022, protiv okrivljenog-Podnosioca zahteva, prema optužnici PP/I. br. 261/2021, od 31.03.2022. godine, sve to u trajanju kao u izreci stava I ove odluke“.
31. Što se tiče zahteva za neobelodanjivanje identiteta, podnosilac zahteva navodi da: „Podnosilac zahteva je bivši univerzitetski profesor, doajen u oblasti elektrotehnike na Kosovu. Isti, sada iako je u penziji, s vremena na vreme obavlja i dužnost sudskog veštaka, čak je i licenciran. Zbog toga što su odluke Ustavnog suda dostupne celokupnoj javnosti, a posebno lokalni mediji izveštavaju o ovim odlukama, podnosiocu zahteva se može naneti šteta njegovom ugledu; bez obzira na odluku. Podnosilac zahteva traži da Ustavni sud razmotri da se ne navede njegovo ime, već da se samo navedu inicijali „R.S.“. Isti ocenjuje da bi se potpuno objavljivanje imena negativno odrazilo na njegovu karijeru, ali i trenutno na angažmane kao sudskog veštaka“.
32. Na kraju, podnosilac zahteva traži od suda: (1) DA PROGLASI zahtev prihvatljivim; (2) DA UTVRDI da je došlo do ustavnih povreda članova 16. [Premoć Ustava], 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], 36. [Pravo na privatnost] i 116. [Pravni efekat odluka] u vezi sa članom 8. Evropske Konvencije o zaštiti Ljudskih prava; (3) DA PROGLASI nevažećim rešenje Apelacionog suda Kosova PN. br. 808/22, od 05.08.2022. godine, kao i Rešenje Osnovnog suda u Đakovici PKR. br. 53/2022, od 08.07.2022. godine; (4) DA VRATI Osnovnom sudu u Đakovici pitanje na ponovno razmatranje u skladu sa parametrima koje ustanovi Ustavni sud; (5) Osnovni sud u Đakovici se obavezuje da obavesti Ustavni sud u vezi sa preduzetim merama za izvršavanje ove odluke.

Relevantne ustavne i zakonske odredbe

Ustav Republike Kosova

Član 31

[Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]

“1. Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.

2. Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda”.

Član 36

[Pravo na privatnost]

“1. Svako ima pravo na poštovanje svog privatnog i porodičnog života, nepovredivost stana i tajnost pisama, telefona i drugih sredstava opštenja.

2. Kontrola bilo kojeg stana ili drugih privatnih prostorija, neophodna radi vođenja istrage o zločinu, se može sprovoditi samo do neophodnog stepena i samo na osnovu sudske odluke, nakon objašnjavanja razloga neophodnosti takve kontrole. Odstupanje od ovog pravila je dozvoljeno ako je neophodno radi zakonitog lišavanja slobode počinioakrivičnog dela, prikupljanja dokaza koji se mogu izgubiti ili u slučaju otklanjanja neposredne i ozbiljne opasnosti po ljude ili imovinu, na zakonom propisan način. Sud je dužan da odobri ovakva dela na retroaktivan način.

3. Tajnost pisama, telefonskih razgovora i drugih sredstava opštenja je neotuđivo pravo. Ovo pravo se može uskratiti samo privremeno i na osnovu odluke suda, ako je to neophodno za vođenjekrivičnog postupka ili zaštitu zemlje, na zakonom propisan način.

4. Svako lice ima pravo na zaštitu ličnih podataka. Prikupljanje, držanje, pristup, ispravka i korišćenje istih je regulisano zakonom”.

Član 53 [Tumačenje odredbi ljudskih prava]

“Osnovna prava i slobode zagantovana ovim Ustavom se tumače u saglasnosti sa sudskom odlukom Evropskog suda za ljudska prava”.

Evropska konvencija o ljudskim pravima

Član 6 (Pravo na pravično suđenje)

“1. Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obaveza ili osnovanosti bilo kakve krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristranim, zakonom ustanovljenim sudom. Presuda se izriče javno, ali se novinari i javnost mogu isključiti s čitavog ili jednog dela suđenja u interesu morala, javnog reda ili nacionalne sigurnosti u demokratskom društvu, kada to nalažu interesi maloletnika ili zaštite privatnog života strana u sporu, ili kada to sud smatra izričito neophodnim zato što bi u posebnim okolnostima publicitet mogao naneti štetu interesima pravde”.

Član 8 (Pravo na poštovanje privatnog i porodičnog života)

“1. Svako ima pravo na poštovanje svog privatnog i porodičnog života, doma i pisama.

2. Javna vlast se ne meša u vršenje ovog prava, osim ako je takvo mešanje predviđeno zakonom i ako je to neophodna mera u demokratskom društvu u interesu nacionalne sigurnosti, javne sigurnosti, zaštite javnog reda, zaštite zdravlja i morala ili zaštite prava i sloboda drugih”.

**ZAKONIK BR. 06/L-074 O KRIVIČNOM ZAKONIKU REPUBLIKE
KOSOVO**

**Član 421
Uzimanje mita**

“1. Službeno lice, strano službeno lice ili strani javni zvaničnik koje neposredno ili posredno zatraži ili primi neki poklon ili drugu korist za sebe ili drugog, ili koje prihvati ponudu ili obećanje takvog poklona ili koristi zato da to službeno lice, strano službeno lice ili strani javni zvaničnik zauzvrat nešto uradi ili propusti da uradi u skladu sa svojim službenim dužnostima, kazniće se novčanom kaznom i kaznom zatvora u trajanju od jedne (1) do osam (8) godina.

2. Službeno lice, strano službeno lice ili strani javni zvaničnik koje neposredno ili posredno zatraži ili primi neki poklon ili drugu korist za sebe ili drugog, ili koje prihvati ponudu ili obećanje takvog poklona ili koristi zato da to službeno lice, strano službeno lice ili strani javni zvaničnik zauzvrat nešto uradi ili propusti da uradi protivno svojim službenim dužnostima, kazniće se novčanom kaznom i kaznom zatvora u trajanju od tri (3) do dvanaest (12) godina.

3. Kad krivično delo iz stava 1. ovog člana dovede od ostvarivanja imovinske koristi od preko petnaest (15,000) evra, izvršilac će se kazniti novčanom kaznom i kaznom zatvora u trajanju od pet (5) do petnaest (15) godina”.

**Član 422
Davanje mita**

“1. Ko neposredno ili posredno obeća, ponudi ili daje neki poklon ili drugu korist službenom licu zato da ono zauzvrat nešto uradi ili propusti da uradi za njega ili nju ili neko drugo lice u skladu sa svojim službenim dužnostima, kazniće se novčanom kaznom i kaznom zatvora u trajanju do pet (5) godina.

2. Ko neposredno ili posredno obeća, ponudi ili daje neki poklon ili drugu korist službenom licu zato da ono zauzvrat nešto uradi ili propusti da uradi za njega ili nju ili neko drugo lice protivno svojim službenim dužnostima, kazniće se novčanom kaznom i kaznom zatvora u trajanju od šest (6) meseci do pet (5) godina.

3. Ako krivično delo iz stava 1. ovog člana ostvari korist od preko petnaest (15,000) evra, izvršilac će se kazniti novčanom kaznom i kaznom zatvora u trajanju od jedne (1) do osam (8) godina.

4. Ako je izvršilac krivičnog dela iz stava 1. ili 2. ovog člana dao mito na zahtev službenog ili odgovornog lica i prijavio delo pre početka zvanične istrage ili pre nego što je saznao da je zvanična istraga pokrenuta za delo, sud ga može osloboditi od kazne”.

**ZAKONIK BR. 04/L-123 O KRIVIČNOM POSTUPKU REPUBLIKE
KOSOVO
primenjiv od januara 2013. godine do 17. januara 2023. godine
dok nije stavljen van snage ZAKONIKOM BR. 08/L-032 O KRIVIČNOM
POSTUPKU**

Član 329 **Opšta pravila za izvođenje dokaza**

„1. Izvođenje dokaza odnosi se na sve činjenice za koje sud smatra da su od važnosti za propisnu i poštenu presudu.

[...]

3. Stranke i oštećena lica mogu do završetka glavnog pretresa predlagati da se izvrši uvid u nove činjenice, da se prikupe novi dokazi, a mogu ponoviti predloge koje je ranije odbio sudija pojedinac ili pretresno veće.

[...]

Član 384 **Bitna povreda odredaba krivičnog postupka**

“1. Bitna povreda odredaba krivičnog postupka postoji ako:

[...]

1.8. presuda se zasnivala na neprihvatljivom dokazu;

[...]“.

Član 432 **Razlozi za podnošenje zahteva za zaštitu zakonitosti**

“1. Protiv pravnosnažne odluke ili zbog povrede odredaba postupka koji je prethodio njenom donošenju, može se nakon konačnog završetka postupka podneti zahtev za zaštitu zakonitosti u sledećim slučajevima:

1.1. na osnovu povrede krivičnog zakona;

1.2. zbog suštinske povrede odredaba krivičnog postupka shodno članovima 384. stava 1. ovog zakonika; ili

1.3. na osnovu drugih povreda odredaba krivičnog postupka, ako su te povrede uticale na zakonitost sudske odluke.

2. Protiv odluke o zahtevu za zaštitu zakonitosti ili zbog pogrešnog ili nepotpunog utvrđenog činjeničnog stanja koji je pred Vrhovnim sudom Kosova prethodio njenom donošenju, zahtev za zaštitu zakonitosti nije dozvoljen.

3. Uprkos odredbama stava 1. ovog člana, glavni državni tužilac može podneti zahtev za zaštitu zakonitosti zbog bilo koje povrede zakona.

4. Uprkos odredbama stava 1. ovog člana, zahtev za zaštitu zakonitosti može da bude podnet u toku krivičnog postupka koji nije konačno završen samo protiv konačnih odluka koje se odnose na određivanje ili produženje sudskog pritvora”.

ZAKONIK O KRIVIČNOM POSTUPKU BR. 08/L-032

Član 325.
Opšta pravila za izvođenje dokaza

1. Izvođenje dokaza obuhvata sve činjenice koje sud smatra važnim za pravilno i pravično suđenje.

[...]

3. Do završetka glavnog pretresa, stranke mogu predlagati razmatranje novih činjenica, prikupljanje novih dokaza i ponavljanje predloga, koje je sudija pojedinac, predsednik pretresnog veća ili pretresno veće prethodno odbio.

[...].“

Član 384.
Bitna povreda odredaba krivičnog postupka

[...]

2. Na predlog stranaka, bitne povrede odredaba krivičnog postupka smatraju se samo one povrede koje su uticale na donošenje zakonite i pravične presude, i to u sledećim slučajevima:

[...]

2.5. presuda se zasniva na neprihvatljivim dokazima.

[...]

Član 432.
Razlozi za podnošenje zahteva za zaštitu zakonitosti

1. Protiv pravosnažne sudske odluke ili protiv sudskog postupka koji je prethodio donošenju te odluke, po završetku krivičnog postupka pravosnažnom odlukom može se podneti zahtev za zaštitu zakonitosti u sledećim slučajevima:

1.1. u slučaju povrede krivičnog zakona;

1.2. u slučaju bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 384. stav 1. ovog zakonika; ili

1.3. u slučaju drugih povreda odredaba krivičnog postupka ako su takva povrede uticale na zakonitost sudske odluke.

2. Zahtev za zaštitu zakonitosti ne može se podneti zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, niti protiv odluke Vrhovnog suda Kosova kojom je odlučeno o zahtevu za zaštitu zakonitosti.

3. Izuzetno od odredaba stava 1. ovog člana, glavni državni tužilac može podneti zahtev za zaštitu zakonitosti za svaku povredu zakona.

4. Izuzetno od odredaba stava 1. ovog člana, zahtev za zaštitu zakonitosti može se podneti tokom postupka koji nije pravosnažno završen, osim protiv pravosnažnih odluka o određivanju, produženju ili ukidanju pritvora.

Ocena prihvatljivosti zahteva

33. Sud prvo razmatra da li je zahtev ispunio uslove o prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom, propisani Zakonom i dalje predviđeni Poslovnikom o radu.

34. U tom pravcu, Sud se poziva na stavove 1 i 7 člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, koji propisuju:

“1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.

35. U nastavku, Sud takođe razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio i uslove o prihvatljivosti kao što su propisani u Zakonu i u Poslovniku o radu. U tom smislu, Sud se prvenstveno poziva na član 47. (Individualni zahtevi) i tačku (b) stava (1) pravila 34 Poslovnika o radu, koji propisuju:

Član 47 (Individualni zahtevi)

“1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.

2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva”.

Pravilo 34 (Kriterijumi prihvatljivosti)

“1. Sud može smatrati zahtev prihvatljivim:

[...]

(b) Ako su iscrpljena sva delotvorna pravna sredstva utvrđena zakonom protiv osporenog akta”.

36. Sud podseća da pravilo o iscrpljeniju pravnih sredstva iz stava 7. člana 113. Ustava, člana 47. Zakona i pravila 34 (1) (b) Poslovnika o radu obavezuje one koji žele da svoj predmet prestave pred Ustavnim sudom da moraju prvo da iskoriste delotvorna pravna sredstva koja su na raspolaganju po zakonu, protiv pobijene presude ili odluke.

37. Pre nego što nastavi sa ocenom kriterijuma iscrpljenosti pravnih lekova, Sud primećuje da iz spisa predmeta proizilazi da je Kosovska policija 7.12.2021. godine podnela krivičnu prijavu protiv podnosioca zahteva. Osnovno tužilaštvo je 14.12.2021. godine donelo Rešenje o pokretanju istrage. Osnovni sud je dana 16.12.2021. godine, putem Naredbe za

prikrivene mere PPr.KR. br. 215/2021, naložio snimanje dolaznih i odlaznih telefonskih poziva, kao i sms, tekstualnih poruka i drugih elektronskih poruka sa brojeva telefona koje koristi podnosilac zahteva kompanije „Vala“ za period od 01.07.2021.godine do 31.07.2021. godine. U međuvremenu, nakon što je Osnovno tužilaštvo pribavilo Naredbu PPr.Kr. br. 215/2021 od Osnovnog suda, prvi se obratio rukovodstvu preduzeća „Vala“ kojem je naložio vađenje ulaza i izlaza i mapiranje broj telefona zahteva podnosioca zahteva. Takođe, Osnovno tužilaštvo se putem Naredbe za prikrivene mere PP.I. br. 261/2021 od 28.12.2022.godine obratilo telefonskoj kompaniji „Ipko“ kojom je naložilo vađenje ulaza i izlaza i mapiranje telefona koji je u upotrebi od strane trećeg lica, ali koji je takođe inkriminisao podnosioca zahteva. Sa ovim osiguranim dokazima, Osnovno tužilaštvo je 01.04.2022.godine podiglo optužnicu PP.I. br. 261/2021 dana 31.03.2022. godine pred Osnovnim sudom a protiv podnosioca zahteva, zbog krivičnog dela primanje mita iz čl. 421. stav 1. KZRK-a, kao i protiv trećeg lica Sh.N., zbog krivičnog dela davanje mita iz člana 422. stav 1. KZRK-a. Podnosilac zahteva je zatražio izuzimanje navedenih dokaza kao i u zahtevu za osporavanje dokaza, iz razloga što tužilac nije na zakonit način pribavio dokaze, zato što je naložena registracija dolaznih i odlaznih poziva, sms-a, tekstualnih poruka, na retroaktivan način od 01.07.2021. do 31.07.2021. godine. Osnovni sud je odbacio kao neosnovano osporavanje dokaza koje je podneo podnosilac zahteva zbog krivičnog dela primanja mita iz člana 421. stav 1. KZRK-a. Podnosilac zahteva je uložio žalbu Apelacionom sudu tvrdeći da je prvostepeni sud time što je odbacio osporavanje dokaza koje je podnosilac zahteva podneo, povredio prava na privatnost, kao i pravo na pravično suđenje. Apelacioni sud je odbio kao neosnovanu žalbu podnosioca zahteva i potvrdio je rešenje Osnovnog suda. Apelacioni sud je potvrdio nalaze prvostepenog suda i obrazložio da žalbeni navodi nisu osnovani, jer je prvostepeni sud u pobijanoj odluci dao dovoljno razloga da podignuta optužnica Osnovnog tužilaštva ima dovoljno dokaza da bi se potkrepila osnovana sumnja da je podnosilac zahteva izvršio krivično delo za koje je i optužen. Apelacioni sud je utvrdio da je krivični postupak protiv podnosioca zahteva u fazi nakon podizanja optužnice i da li će biti dokazana njegova krivica ostaje da se ispita u narednim fazama krivičnog postupka i glavnog ispitivanja predmeta.

38. Sud podseća da podnosilac zahteva u suštini tvrdi povredu članova 31. i 36. Ustava u vezi sa članovima 6. i 8. EKLJP-a, jer je Osnovno tužilaštvo putem Naredbe za tajnu meru [PP.I. br. 261/21] od 28.12.2022. godine, kao i Osnovni sud, Naredbom za tajne tehničke mere [PPr.Kr. br. 215/21] od 16.12.2021.godine, ovlastio - retroaktivno na pet meseci - snimanje dolaznih i odlaznih poziva, sms-a, tekstualnih ili drugih elektronskih poruka, od 01.07.2021. godine do 31.07.2021. godine. Osporene naredbe tokom sprovođenja postupkapo osporavanju dokaza su potvrdili kako Osnovni sud tako i Apelacioni sud.
39. Sud, u nastavku i u pogledu procene obaveze za iscrpljivanje svih „delotvornih“ pravnih sredstava, podseća da je ocena da li je ta obaveza ispunjena dobro definisana u sudskoj praksi ESLJP, u skladu sa kojom je, prema člana 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava, Sud dužan da tumači osnovna prava i slobode koje su zagarantovane Ustavom. Ista načela su razrađena i primenjena u objedinjenoj praksi Suda, koja obuhvata i zahteve koji su razmotreni u parničnom, krivičnom i upravnom postupku.
40. Kao što je i razjašnjeno kroz sudsku praksu ESLJP-a, koja je afirmisana kroz sudsku praksu Suda, na osnovu principa supsidijarnosti, svrha i opravdanost obaveze iscrpljivanja pravnih lekova ili pravila iscrpljivanja, jeste da ponudi relevantnim organima, pred svim redovnim sudovima mogućnost sprečavanja ili ispravljanja navodnih povreda Ustava. Ova obaveza je zasnovana na pretpostavci sadržanoj u članu 32 [Pravo na pravno sredstvo] Ustava i članu 13 (Pravo na delotvorni pravni lek) EKLJP-a, da pravni poredak Republike Kosovo obezbeđuje delotvorna sredstva za zaštitu osnovnih prava i sloboda zagarantovanih Ustavom. Ovo je važan aspekt supsidijarnog karaktera mašinerije ustavne pravde (vidi slučajeve Suda; [KI106/21](#), podnosilac zahteva

Bujar Shehui drugi, rešenje o neprihvatljivosti od 20. januara 2022. godine; [KI43/20](#), podnositeljka zahteva *Fitore Sadikaj*, rešenje o neprihvatljivosti od 31. avgusta 2020. godine, stav 37; i [KI42/20](#), podnosilac zahteva *Armend Hamiti*, Rešenje o neprihvatljivosti od 31. avgusta 2020. godine, stav 44; i vidi takođe slučajeve ESLJP-a [Vernillo protiv Francuske](#), br. 11889/85, presuda od 20. februara 1991. godine, stav 27; [Selmouni protiv Francuske](#), br. 25803/94, presuda od 28. jula 1999. godine; [Kudła protiv Poljske](#) [VV], br. 30210/96, presuda od 26. oktobra 2000. godine, stav 152, [Andrásiki drugi protiv Slovačke](#), br. 57984/00 i 6 drugih zahteva, odluka od 22. oktobra 2022. godine).

41. Iz gore navedenog proizilazi da je davanje prioriteta sudskoj zaštiti prava pred redovnim sudovima i prava na efikasna pravna sredstva veoma važan aspekt zaštite ljudskih prava o kome redovni sudovi moraju voditi računa, a koji se takođe uzima u obzir i od strane Ustavnog suda ako mu takav slučaj predoče ovlašćena lica i nakon ispunjavanja kriterijuma prihvatljivosti, uključujući i iscrpljivanje pravnih sredstava.
42. Sud će se, prilikom ocene da li se gore navedene tvrdnje podnosioca zahteva mogu izneti i u daljim postupcima krivičnog postupka, koji je još uvek u toku, pozvati na: (i) odgovarajuće odredbe Zakona o krivičnom postupku koje propisuju različite faze sprovođenja krivičnog postupka; (ii) obrazloženja osporenog rešenja Apelacionog suda, donetog u postupku odbacivanja optužnice; (iii) načelo koje određuje da se pravednost krivičnog postupka mora ispitati u celini; i (iv) obaveza redovnih sudova da tokom sprovođenja krivičnog postupka primenjuju standarde i garancije koje su definisane članovima 31. i 36. Ustava, u vezi sa članovima 6. i 8. EKLJP i principe koji su utvrđeni kroz sudsku praksu ESLJP-a.
43. Sud se poziva na odredbe Zakonika o krivičnom postupku koji je na snazi u slučaju podnosioca zahteva. Na osnovu člana 68. (Faze krivičnog postupka) Zakonika br. 04/L-123 o krivičnom postupku, Sud želi da istakne da "*Krivični postupakima četiri (4) različite faze: (i) istražna faza, (ii) optužnica i izjašnjavanje o krivici, (iii) faza glavnog pretresa i (iv) fazu pravnog leka*". Nakon ovoga, Sud primećuje da na osnovu člana 240. (Krivični postupak pred sudom se vodi samo nakon podizanja optužnice) ZKPRK-a, nakon završetka istrage počinje postupak podizanja optužnice od strane Tužilaštva. Na osnovu člana 242. (Postupak za podnošenje optužnice) ZKPRK-a, optužnica se podnosi nadležnom sudu, koji u roku od trideset (30) dana zakazuje održavanje prvog saslušanja. U nastavku, član 250. (Zahtev za odbacivanje optužnice) ZKPRK-a, propisuje da nakon održavanja prvog saslušanja i potvrđivanja optužnice, okrivljeni imaju pravo da iniciraju postupak za odbacivanje optužnice. Nakon toga, na osnovu člana 253. (Odbacivanje optužnice), sudija pojedinac ili predsednik sudskog veća može da odobri zahtev za odbacivanje optužnice ukoliko: (i) radnja koja je predmet optužbe nije krivično delo; (ii) postoje okolnosti koje isključuju krivičnu odgovornost; (iii) ukoliko je nastupila zastarelost, delo je obuhvaćeno amnestijom ili pomilovanjem ili postoje druge okolnosti koje isključuju krivično gonjenje; ili (iv) nema dovoljno dokaza za dobro osnovanu sumnja da je okrivljeni počinio krivično delo iz optužnice. Na osnovu člana 254. (Drugo saslušanje i zakazivanje glavnog pretresa) nakon završetka postupka za odbacivanje optužnice, i u slučaju kada su prigovori i žalbe okrivljenih u vezi sa odbijanjem optužnice odbijene, počinje drugo saslušanje ili glavno ročište krivičnog postupka.
44. Kao što je to i gore objašnjeno, Sud podseća da je u okolnostima podnosioca zahteva (i) od strane Osnovnog tužilaštva je sproveden i završen postupak istrage; (ii) kao rezultat završetka istraga od strane Osnovnog tužilaštva, podignuta je optužnica protiv podnosioca zahteva zbog izvršenja krivičnog dela "uzimanje mita"; (iii) kao rezultat podizanja optužnice i prvog ispitivanja, podnosilac predstave je pokrenuo postupak za pobijanje dokaza i odbacivanje optužnice, koji je okončan donošenjem osporenog rešenja Apelacionog suda, putem kojeg je potvrđeno rešenje Osnovnog suda o

odbacivanju njegovog zahteva za osporavanje dokaza i za odbacivanje optužnice. Nakon toga, Sud nalazi da je krivični postupak protiv podnosioca predstavke u fazi sudskog ispitivanja, u kojem okrivljeni, na osnovu načela kontradiktornosti, imaju mogućnost da iznesu svoje tvrdnje u pogledu zakonitosti sprovedenog istražnog postupka, da ospore svedočenja i da zahtevaju i ispitivanje svedoka (vidi članove 254-373 ZKPRK). Nakon završetka postupka sudskog ispitivanja, strane u postupku imaju pravo da podnesu zahtev za zaštitu zakonitosti pred Vrhovnim sudom (članovi 432-438 ZKPRK).

45. S tim u vezi, a na osnovu sudske prakse ESLJP-a, i od strane samog Suda, naglašeno je da se pravednost postupka mora ispitati u celini istog, što u kontekstu okolnosti podnosioca zahteva uključuje način pribavljanja dokaza, tj. poštovanje prava na odbranu, ali takođe i interesa javnosti i žrtava, a kada je to i potrebno i prava svedoka, (vidi slučaj Suda [KI14/18](#), podnosilac zahteva *Hysen Kamberi*, presuda od 15. januara 2020. godine, stav 43).
46. U nastavku Sud podseća da se podnosilac zahteva, u prilog svojih tvrdnji o povredi njegovih prava koja su zagarantovana članovima 31. i 36. Ustava, u vezi sa članovima 6. i 8. EKLJP-a, poziva i na sudsku praksu Suda u predmetu KI113/21, odnosno slučaj koji uključuje ispitivanje i utvrđivanje potonjeg u vezi sa proceduralnim garancijama u krivičnom postupku, uključujući i prihvatanje i sprovođenje dokaza tokom krivičnog postupka. U vezi sa ovim predmetom na koji se i pozvao podnosilac zahteva, Sud primećuje da je zahtev u predmetu KI113/21 bio podnet nakon iscrpljivanja svih delotvornih pravnih lekova koji su definisani domaćim zakonodavstvom, odnosno nakon okončanja krivičnog procesa pravosnažnom odlukom kojom prilikom je odlučeno u vezi sa krivičnom odgovornošću podnosioca zahteva. Istu logiku sledi i ESLJP u svojoj konsolidovanoj sudskoj praksi (visi slučajeve ESLJP-a, [Trofimov protiv Rusije br. 1111/02](#), presuda od 4. decembra 2008. godine; [Sadaki drugi protiv Turske \(br. 1\)](#); br. 29900/96, 29901/96, 29902/96 i 29903/96, presuda od 17. jula 2001. godine; [Popov protiv Rusije](#) br. 26853/04, presuda od 13. jula 2006. godine; [Bocos-Cuesta protiv Holandije](#), br. 54789/00, presuda od 10. novembra 2005. godine; [Wierzbicki protiv Poljske](#), br. 24541/94, presuda od 18. juna 2002. godine; i [Vidal protiv Belgije](#), br. 12351/86, presuda od 22. aprila 1992. godine).
47. Vraćajući se na okolnosti slučaja koji se razmatra, Sud primećuje da je ZKPRK br. 04/L-123 bio krivičnoprocesni zakon koji je važio od januara 2013. godine do ukidanja 17. januara 2023. godine od strane ZKPRK-a br. 08/L-032.
48. Sud takođe primećuje da je istraga protiv podnosioca zahteva započeta na osnovu rešenja Osnovnog tužilaštva [PP/I. br. 261/2021] od 14.12.2021. godine dok je ovaj krivični postupak istrage i osporavanja dokaza okončan rešenjem Apelacionog suda [PN. br. 808/22] od 5.8.2022. godine. Shodno tome, Sud utvrđuje da je primenjiv procesni zakon za relevantni period od 14.12.2021. godine do 5.8.2022. godine bio ZKPRK br. 04/L-123.
49. Sud ocenjuje da je ZKPRK br. 04/L-123 omogućio podnosiocu zahteva da se žali pred redovnim sudovima. U ovom kontekstu, Sud primećuje da: (i) stav 3, člana 329. ZKPRK br. 04/L-123 (Opšta pravila za izvođenje dokaz) predviđa da stranke do završetka glavnog pretresa mogu ponoviti predloge koje je ranije odbio sudija pojedinac ili pretresno veće.; (ii) stav 1.1.8 člana 384. (Bitna povreda odredaba krivičnog postupka) predviđa da se stranke mogu žaliti na presudu na osnovu neprihvatljivih dokaza; (iii) i član 432. (Razlozi za podnošenje zahteva za zaštitu zakonitosti) predviđa da se nakon pravosnažnog okončanja krivičnog postupka može podneti zahtev za zaštitu zakonitosti zbog bitne povrede krivičnog postupka i drugih povreda koje su uticale na zakonitost sudske odluke.

50. Sud takođe ocenjuje da podnosilac zahteva u kontekstu važećeg procesnog zakona ZKPRK br. 08/L-032 i u skladu sa načelom supsidijarnosti, i dalje može da iznese svoje navode tokom glavnog krivičnog pretresa u postupku pred redovnim sudovima, kao što je predviđeno relevantnim odredbama ZKPRK br. 08/L-032, odnosno članom 325. (Opšta pravila za izvođenje dokaza), članom 384. (Bitna povreda odredaba krivičnog postupka) i članom 432. (Razlozi za podnošenje zahteva za zaštitu zakonitosti) koji se takođe mogu podneti nakon pravosnažnog okončanja krivičnog postupka zbog bitne povrede krivičnog postupka i drugih povreda koje su uticale na zakonitost sudske odluke.
51. Na kraju, Sud želi da istakne ustavnu obavezu, koja je propisana u stavu 3, člana 102. [Opšta načela sudskog sistema] Ustava, da sudovi sude na osnovu Ustava i na osnovu Zakona. Samim tim, Sud takođe želi da istakne da se obaveza tumačenja ljudskih prava u skladu sa sudskom praksom EKLJP-a, koja je propisana članom 53. Ustava, odnosi takođe i na redovno pravosuđe. Stoga, Sud ocenjuje da redovni sudovi, u skladu sa principom kontradiktornosti i jednakosti oružja, moraju da primenjuju principe i standarde koji su razvijeni kroz sudsku praksu ESLJP-a i koji se odnose na garancije koje su definisane u članovima 31. i 36. Ustava, a u vezi sa članovima 6. i 8. EKLJP-a.
52. U svetlu svega navedenog iznad, Sud, uzimajući kao osnov činjenicu da je krivični postupak protiv podnosioca zahteva, odnosno sudsko ispitivanje u krivičnom postupku protiv njega u toku i da na osnovu utvrđenog principa da se krivični postupak mora proceniti u svojoj celini, podnosilac zahteva, njegove tvrdnje koje se odnose na odvijanje istražnog postupka i koje su prethodile podizanju optužnice protiv njega: (i) može da pokrene u postupku tokom glavnog ročišta; (ii) pozivajući se na garancije koje su propisane u članovima 31 i 36 Ustava a u vezi sa članovima 6 i 8 EKLJP-a; i (iii) načela i standarda koji su postavljeni prema sudskoj praksi ESLJP-a, u skladu sa kojom su, na osnovu člana 53. Ustava, sudovi obavezni da tumače prava i osnovne slobode koje su zagarantovane Ustavom.
53. Sud je do sada u svojoj sudskoj praksi utvrdio da ako su postupci u toku pred redovnim sudovima, onda se zahtev podnosioca zahteva smatra preuranjenim (vidi, slučaj Suda: [KI35/23](#), podnosilac zahteva: *Pajtim Shabani*, rešenje o neprihvatljivosti od 7. juna 2023. godine, stav 54).
54. Dakle, u smislu poštovanja načela supsidijarnosti, Sud ocenjuje da je zahtev podnosioca zahteva u ovoj fazi postupka preuranjen.
55. Sud želi da naglasi da ovakav zaključak Suda ne sprečava podnosioca zahteva da ubuduće ponovo podnese ustavnu tužbu u zakonskom roku a nakon okončanja krivičnog postupka protiv njega kao i nakon iscrpljenja svih delotvornih pravnih lekova koji su propisani zakonskim propisima na snazi.
56. Na kraju, Sud zaključuje da je zahtev podnosioca zahteva preuranjen i na osnovu člana 113.7 Ustava, člana 47 Zakona kao i na osnovu pravila 34 (1) (b) Poslovnika o radu, treba se odbiti kao neprihvatljiv.

Zahtev za privremenu meru

57. Sud primećuje da je podnosilac zahteva tražio da se uvede privremena mera sa ciljem izbegavanja nepopravljive štete.
58. Imajući u vidu da podnosilac zahteva nije predočio potrebne dokaze za uvođenje privremene mere, a na osnovu činjenice da je Sud već zaključio da je zahtev podnosioca preuranjen, isti zaključuje da zahtev za uvođenje privremene mere treba odbiti u skladu sa pravilima 44 i 45 Poslovnika o radu (vidi slučaj Suda [KI65/22](#) podnosilac zahteva:

Društvo "Fitorja" D.O.O., rešenje o neprihvatljivosti od 23. februara 2023. godine, stav 71).

59. Iz tih razloga, zahtev za privremenom merom se treba odbiti.

Zahtev za neobjavlivanje identiteta

60. Što se tiče zahteva za neobjavlivanje identiteta, Sud u skladu sa pravilom 24 (Neobjavlivanje identiteta stranaka) odlučio da odbije zahtev podnosioca zahteva za neobjavlivanje identiteta.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni Sud, u skladu sa članovima 113 (1) i (7) i 116 (2) Ustava, članovima 20, 27 i 47 Zakona kao i u skladu sa pravilima 48 (1) (b) Poslovnika o radu, na sednici održanoj dana 20. marta 2024. godine,

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI, jednoglasno, zahtev neprihvatljivim;
- II. DA ODBIJE, sa pet (5) glasova „za“ i četiri (4) „protiv“, zahtev o neobjavlivanju identiteta;
- III. DA ODBIJE, jednoglasno, zahtev o uvođenju privremene mere;
- IV. DA DOSTAVI ovo rešenje stranama;
- V. DA OBJAVI ovo rešenje u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona;
- VI. Ovo rešenje stupa na snagu na dan objavljivanja u Službenom listu Republike Kosovo u skladu sa stavom 5, člana 20. Zakona.

Sudija izvestilac

Bajram Ljatići

Predsednica Ustavnog suda

Gresa Caka-Nimani